

#ICantBreathe – Η εξέγερση στις ΗΠΑ. Μέχρι που μπορεί να φτάσει;

του Μάριου Αυγουστάτου

Μετά τη δολοφονία του George Floyd στις 25 του Μάη, ξέσπασε ένα πολύμορφο κίνημα, από άκρη σ' άκρη στις ΗΠΑ. Μαζικές διαδηλώσεις, πυρπολήσεις αστυνομικών τμημάτων και πολυκαταστημάτων “συμβόλων” του καπιταλισμού. Παρ' όλους τους ελιγμούς του συστήματος, δυο βδομάδες μετά το κίνημα παραμένει στους δρόμους.

Εξέγερση ή ωμή και ασχημάτιστη οργή; Ποια τα χαρακτηριστικά της;

Κάποιοι ήδη προδικάζουν, ότι “έλα μωρέ, ωμή οργή, δικαιολογημένη μεν, ανοργάνωτη δε, θα ξεφουσκώσει αργά ή γρήγορα. Και μάλιστα ελλείψει μαζικής πολιτικής αριστεράς, τι πολιτική ουσία και αποτέλεσμα μπορεί να έχει;”

Να συμφωνήσουμε κατ'αρχήν ότι πρόκειται για εξέγερση. Μαζική και συμπεριληπτική. Κατά τη γνώμη μου δεν έχει τα χαρακτηριστικά προηγουμένων εξεγέρσεων. Ξεκίνησε με μια φαινομενικά “συνηθισμένη” αφορμή σαν αυτές που έχουμε ξαναδεί στο παρελθόν, την ωμή δολοφονία με αργό σαδιστικό και βασανιστικό τρόπο ενός άοπλου αфроαμερικάνου από λευκούς αστυνομικούς, ωστόσο ήδη έχει πάρει άλλο περιεχόμενο.

Ας δούμε κάποια στοιχεία της.

Ταχύτατη διάδοση της εξέγερσης: επεκτάθηκε ταχύτατα στις περισσότερες πολιτείες των ΗΠΑ, σε όλες κυριολεκτικά τις μεγάλες πόλεις και τις περισσότερες μικρότερες. Κάτι που δεν είχε συμβεί ούτε με το Ferguson το 2016, ούτε στο Los Angeles το 1992, ούτε καν τη δεκαετία του '60 με το κίνημα για τα Πολιτικά Δικαιώματα, δεν συνέβαιναν ταυτόχρονα μαζικά γεγονότα την ίδια στιγμή.

Διευρυμένη συμμετοχή: Ήδη έχουμε μαζική συμμετοχή των λατίνων, των γηγενών (ινδιάνων, όπως έχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε) και κυρίως των λευκών κατώτερων στρωμάτων και αποκλεισμένων,

όπως και της LGBTQI κοινότητας. Και μάλιστα, όχι περιορισμένα στην ίδια την Μινεάπολη που έχει ξεσηκωθεί συνολικά -και που ο αριθμός των αφροαμερικανών είναι κάτω από 20% του πληθυσμού) αλλά παντού. Υπάρχουν ενδείξεις ότι πλέον όλοι οι καταπιεσμένοι και όχι μόνο οι αφροαμερικάνοι, κάνουν μέρα με τη μέρα “δική τους υπόθεση” την εξέγερση.

To Looting και η καθεστωτική προπαγάνδα: Πολύς λόγος γίνεται από τα mainstream MME (και στις ΗΠΑ και παντού) για το looting (πλιάτσικο). Ήταν κάτι που κυριαρχούσε στις προηγούμενες εξεγέρσεις και το είχαν έτοιμο στην εργαλειοθήκη τους για να αντικρούσουν την εξέγερση: “δεν είναι διαδηλωτές, είναι απλά κλεφτρόνια και πλιατσικολόγοι”.

Το θεωρούμε φυσιολογικό επακόλουθο οι καταπιεσμένες και φτωχοποιημένες μάζες, σε μια χώρα που οι ταξικές αντιθέσεις μεγαλώνουν, ειδικά με την πανδημία να κάνουν κάτι τέτοιο, όμως πλέον αυτό δεν είναι καν το κυρίαρχο. **Αυτό που κυριαρχεί είναι η στόχευση στα κτήρια που συμβολίζουν την απεχθή εξουσία.** Και όχι μόνο τα αστυνομικά τμήματα και την εθνοφυλακή, αλλά το Καπιτώλιο, το Κεντρικό Θησαυροφυλάκιο, τον Λευκό Οίκο.

ΗΠΑ – Covid-19 – κρίση

Οι ΗΠΑ διανύουν μια βαθιά και διαρκή ύφεση της οικονομίας, την οποία η πανδημία επιτάχυνε. Μέσα σε λίγες βδομάδες οι άνεργοι έφτασαν πάνω από 40 εκατομμύρια συνολικά, σε εθνικά ποσοστά που αγγίζουν το 20%. Αυτό σηματοδοτεί το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας από τότε που το Γραφείο Στατιστικής Εργασίας των ΗΠΑ (BLS) άρχισε να παρακολουθεί τα μηνιαία στοιχεία το 1948 και είναι ισοδύναμο με τα επίπεδα ανεργίας που έχουν να παρατηρηθούν από τη Μεγάλη Ύφεση τη δεκαετία του 1930. Κι όλα αυτά με 111 χιλιάδες νεκρούς από Covid-19, σχεδόν το 1/3 του συνόλου παγκοσμίως...

Ας δούμε το υπόβαθρο των παλιότερων εξεγέρσεων και κινηματικών εξάρσεων στις ΗΠΑ που πυροδοτήθηκαν από το θεσμικό ρατσισμό:

Δεκαετία 60 (κίνημα για τα πολιτικά δικαιώματα): Ο αμερικάνικος -και όχι μόνο- μεταπολεμικός καπιταλισμός τις δεκαετίες 50 και 60 ήταν σε ανάπτυξη και μπορούσε να κάνει “σημαντικές” παραχωρήσεις σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Σε συνδυασμό με το φόβο των “κόκκινων”, τον κίνδυνο ανάπτυξης κομμουνιστικών ιδεών.

To 1992 (εξέγερση του Los Angeles): υπήρχε η πιστωτική φούσκα

που προκαλούσε το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον και η αυταπάτη της άενης ανάπτυξης που υποτίθεται θα γίνονταν στον μετα-διπολικό κόσμο του “τέλους της ιστορίας” (κάτι που ακόμα και ο Φουκουγιάμα έχει αναθεωρήσει). Μετά την κατάρρευση των καθεστώτων του “υπαρκτού”, ο φόβος του συστήματος για πολιτικές απαντήσεις εξ αριστερών είχε σχεδόν εκμηδενιστεί.

2014 (Ferguson): Ο Obama είχε καταφέρει κάποια ανάκαμψη από την κρίση του 2008, με πακτωλό κρατικού χρήματος προς το μεγάλο κεφάλαιο, τις τράπεζες κλπ.

Έτσι φτάνουμε στο σήμερα.

Ιούνιος 2020: κυριαρχεί ένας εκρηκτικός συνδυασμός πανδημίας και οικονομικής κρίσης που δείχνει ανεξέλεγκτος. Δεν μπορούμε να διαχωρίσουμε αυτό που γίνεται τώρα από τις μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις (προ Covid-19) αλλά και κατά την διάρκεια του lockdown, το οποίο άρθηκε εσπευσμένα (βλέποντας την κατάρρευση της οικονομίας και φυσικά τη χασούρα των κερδών του μεγάλου κεφαλαίου) προκαλώντας νέες απεργίες για αυτό.

Η αντίδραση του κεντρικού κράτους

Δεν βλέπουμε, ακόμα τουλάχιστον, αντιδράσεις που θα χάιδευαν ουσιαστικά τα αυτιά των εξεγερμένων. Τουλάχιστον όχι στον ίδιο βαθμό που τις βλέπαμε παλιότερα, είτε με Ρεπουμπλικάνους, είτε -κυρίως- με Δημοκρατικούς.

Ο ίδιος ο πρόεδρος Τραμπ πυροδοτεί το κλίμα, ούτε την Εκκλησία δεν έπεισε όταν πόζαρε με μια Βίβλο στο χέρι παριστάνοντας τον... καλό Σαμαρείτη. Είναι ίσως και η πρώτη φορά που οι πολιτικοί αντίπαλοι ενός εν ενεργεία προέδρου χαρακτηρίζουν ως «λόγια δικτάτορα» όσα είπε ο Τραμπ έξω από τον Λευκό Οίκο για τις διαδηλώσεις που συγκλονίζουν αυτές τις μέρες στις ΗΠΑ, κάνοντας λόγο για «εγχώρια τρομοκρατία», προαναγγέλλοντας την ανάπτυξη χιλιάδων ένοπλων στρατιωτών. Ενώ ταυτόχρονα πυροδότησε ενδοκυβερνητικούς τριγμούς: αντίθετος με την ιδέα για ανάπτυξη του στρατού στις διαδηλώσεις εμφανίστηκε ο υπουργός Άμυνας (και επικεφαλής του Πενταγώνου) των ΗΠΑ, Μαρκ Έσπερ.

Ο Τραμπ που για πολλές μέρες έριχνε λάδι στην φωτιά σε μια προσπάθεια να χαϊδέψει και να κινητοποιήσει το ακροδεξιό ακροατήριό του (για να πάρει τον νόμο στα χέρια του;), κάτι πρωτόγνωρο, ακόμα και για τους Ρεπουμπλικάνους.

Προσπαθεί, μάταια τις τελευταίες μέρες να αλλάξει το κλίμα,

με κεντρικό σύνθημα “Jobs not Mobs” (δουλειές όχι όχλοκρατία, σε ελεύθερη μετάφραση), κάνοντας δημόσιες εμφανίσεις με πολύ καλά σκηνοθετημένες υποδοχές από πλήθη κόσμου να κραδαίνουν αμερικάνικες σημαίες...
((<https://twitter.com/DanScavino/status/1268999195295469570>))

Υπάρχει πολιτική απάντηση;

Στις παλιότερες εξεγέρσεις και κινηματικές εξάρσεις, οι Δημοκρατικοί απέναντι στην αναληψία των Ρεπουμπλικάνων, προέτασαν την “ανθρώπινη” πλευρά του καπιταλισμού, εμφανιζόντουσαν ως η λύση του “λιγότερο κακού” και μάλιστα για πολλές δεκαετίες ενσωμάτωναν ακτιβιστές και πολύ κόσμο στις τάξεις τους.

Πλέον δεν πείθουν ούτε καν γι’ αυτό. Ο λόγος τους συμπυκνώνεται στη φράση του Joe Beiden: **“Shoot them in the leg not in the heart”**. Να πυροβολούμε λοιπόν ναι, αλλά... όχι στην καρδιά, στα πόδια. Είναι ο μοναδικός πλέον υποψήφιος μετά την απόσυρση του Sanders, που είχε δώσει κάποια ελπίδα για μια πιο “προοδευτική” πορεία των Δημοκρατικών, με πολλές ενστάσεις βέβαια.

Στο μεγαλύτερο ποσοστό των πόλεων που έχει ξεσπάσει η εξέγερση, το πολιτικό προσωπικό από πάνω προς τα κάτω κυριαρχείται από Δημοκρατικούς (κυβερνήτες, δήμαρχοι κλπ), οι οποίοι -στη μεγάλη τους πλειοψηφία- αντιμετωπίζουν **εχθρικά** τις διαμαρτυρίες και κινητοποιούν τις δυνάμεις καταστολής, κάτι που εξοργίζει ακόμα περισσότερο τους διαδηλωτές και έχει διαλύσει τις όποιες αυταπάτες για το ρόλο τους.

Ακόμα και οι πιο “αριστεροί” του Δημοκρατικού Κόμματος, βλ. *Bernie Sanders* και *Alexandria Ocasio-Cortez*, στην καλύτερη των περιπτώσεων εκδίδουν δηλώσεις υποστήριξης για τις διαδηλώσεις και τους αρκεί αυτό. Μια μειοψηφία των Δημοκρατικών είναι οι DSA (Democratic Socialists of America), κάτι σαν αριστερή συνιστώσα τους, η οποία είναι αρκετά μαζική. Καλούν στις διαδηλώσεις, μέσω του μηχανισμού των μελών που διαθέτουν, αλλά βεβαίως ειρηνικά κλπ.

Το Δημοκρατικό Κόμμα στο σύνολό του είναι βαθιά συνδεδεμένο με το μεγάλο κεφάλαιο, εταιρικά συμφέροντα, το βαθύ κράτος και την αστυνομία.

Τα εργατικά συνδικάτα αριθμούν 14,5 εκατομύρια μέλη (10,3% του συνόλου των εργαζομένων, 33,6% των δημοσίων υπαλλήλων και 6,2

των ιδιωτικών) μεν, αλλά μετά από δεκαετίες αγώνων (ειδικά προ Β ΠΠ), κυριαρχούνται από μέλη των Δημοκρατικών (με ότι σημαίνει αυτό), με λίγες εξαιρέσεις.

Σαφέστατα και υπάρχει μεγάλο πολιτικό έλλειμμα στις ΗΠΑ. Ένα ριζοσπαστικό, επαναστατικό κόμμα που με ένα πολιτικό πρόγραμμα να οργανώσει την οργή των από κάτω και να προτάξει μια άλλη οργάνωση της κοινωνίας και να οργανώσει τους αγώνες για την ανατροπή του συστήματος, με ένα ορίζοντα σοσιαλιστικό. Σε ένα ιδανικό κόσμο (κατά τη γνώμη μας) κάτι τέτοιο θα ήταν εφικτό με μια διάσπαση εξ αριστερών του DSA από το Δημοκρατικό Κόμμα. Οι δηλώσεις του Beiden και τη στάση των διάφορων κεντρικών και τοπικών στελεχών, είναι η καλύτερη πολιτική πάσα για κάτι τέτοιο και θα είχε αποτέλεσμα, ειδικά αν καλούσαν τον κόσμο σε μαζικούς αγώνες και όχι σε άνευρες “δηλώσεις υποστήριξης”. Όμως δεν είμαστε εμείς αυτοί που θα το προτείνουν και οι αυταπάτες του λιγότερο κακού” (lesser evil) για τον κόσμο που είναι στους δρόμους έχουν, λογικότατα, εξανεμιστεί.

Βεβαίως και υπάρχουν οργανώσεις της αριστεράς και συνδικάτα με μαχητικά στελέχη, πχ η Ένωση Οδηγών Λεωφορείων στη Μινεάπολη, που δείχνουν τον δρόμο πέρα από τις αυταπάτες των Δημοκρατικών (και του “φιλειρηνικού” και συστημικού εν τέλει DSA που δεν τολμάει να τα σπάσει με τους Δημοκρατικούς), που προτάσσουν τον **κρίσιμο ρόλο μιας ενωμένης, πολυφυλετικής συμμαχίας της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων στην καταπολέμηση του ρατσισμού και του συστήματος που τον διαιωνίζει**. Ο ρόλος των σχετικά μικρών οργανώσεων και εργατικών συνδικάτων θα είναι αρκετά κομβικός για τις εξελίξεις.

Δεν ξέρουμε και δε μπορούμε να γίνουμε προφήτες των εξελίξεων, τα πολιτικά αποτελέσματα πιθανό να μην τα δούμε άμεσα. Ολοένα περισσότερος κόσμος κατεβαίνει στο δρόμο και πολιτικοποιείται. Δημιουργούνται δεσμοί αλληλεγγύης, νέες συλλογικότητες και οργανώσεις. Μαζικοποιούνται οι υπάρχουσες.

Οι εξεγερμένοι στις ΗΠΑ επέλεξαν τον εχθρό τους και τις μεθόδους πάλης εναντίον του. Η αλληλεγγύη μας στις αδελφές και αδελφούς μας, στους φτωχούς και καταπιεσμένους εξεγερμένους στις ΗΠΑ, που ζουν στην καρδιά του καπιταλισμού είναι δεδομένη. Έχουν πυροδοτήσει ένα κινηματικό ντόμινο διεθνούς αλληλεγγύης και διεκδίκησης -και στη χώρα μας και σε πολλές χώρες του κόσμου με μαζικότερες ως τώρα διαδηλώσεις- και ενδεχομένως να απελευθερώσει δυνάμεις που ακόμα δε μπορούμε καν να φανταστούμε. Μέχρι να αναπνεύσουμε σε έναν πλανήτη

απαλλαγμένο από ρατσισμό, καταπίεση και εκμετάλλευση, όλες κι όλοι, θα είμαστε στο δρόμο!